

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 23)

Askerlik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner ve 10 Arkadaşının 21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesi Hakkındaki 27.6.1984 Tarihli ve 3031 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesi ile Getirilen Geçici Madde 18'in Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/329, 2/20)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKGM/101-243/01201

22.1.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 15.1.1992 tarihinde kararlaştırılan "Askerlik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin 27.6.1984 tarihli ve 3031 sayılı Kanunla değişik birinci fıkrası hükmüne göre, muvazzaf askerlik süresi erbaş ve erler için onsekiz aydır.

Dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişimler, Doğu-Batı yumuşaması, Silahsızlanma Andlaşmasının imzalanması, Varşova Paktı'nın dağılması, Körfez Savaşı gibi gelişmeler ile bunlara bağlı olarak tehditte meydana gelen değişiklikler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yeniden teşkilatlanması ve modernizasyonu ihtiyacını gündeme getirmiştir. Bu gelişmelere paralel olarak, silahlı kuvvetler mevcudunun da azaltılması ve askerlik süresinin kısaltılması gereği ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Öte yandan, ülke genelinde genel kültür ve eğitim seviyesinin yükselmesi, mevcut askerlik süresinin muhafazasını gerektiren sebepleri ortadan kaldırmıştır. Ayrıca, hızlı nüfus artışı nedeniyle kaynakta ihtiyaç fazlası yükümlü birikimi meydana geldiğinden, bu birikimin giderilmesi ihtiyacı da ortaya çıkmıştır.

Yukarıda açıklanan ihtiyaçların giderilmesi amacıyla hazırlanan tasarı ile; erbaş ve erler için uygulanan onsekiz aylık askerlik süresinin, kaynağın ihtiyacı karşılama imkânına bağlı

olarak ve Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle Bakanlar Kurulunca kademeli bir şekilde önce onbeş aya daha sonra da oniki aya indirilmesi öngörülmektedir.

Anavatan Partisi
TBMM Grup Başkanlığı
Sayı: 07-91/26

3.12.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1111 Sayılı Askerlik Kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ile ilgili kanun teklifim ekte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Yücel Seçkiner
Ankara

Metin Emiroğlu
Malatya

Mustafa Balçılar
Eskişehir

Fahrettin Kurt
Trabzon

Yaşar Eryılmaz
Ağrı

Mustafa Ateş Amiklioğlu
Çorum

Nevzat Özer
Muğla

Yusuf Pamuk
İstanbul

Rasim Zaimoğlu
Giresun

Hasan Çakır
Antalya

Rüşti Kâzım Yücelen
İçel

GEREKÇE

1. 1111 Sayılı Askerlik Kanunu hükümlerine göre muvazzaf askerlik süresi (18) aydır. Askerlik döneminin bu kadar uzun olması, genç iş gücünün bu süre boyunca tüketici ve atıl kalmasına sebep olmakta, bu durum da ekonomimizi menfi yönde etkilemektedir.

2. Hızlı nüfus artışı nedeniyle kaynakta ihtiyaç fazlası yükümlü birikimi meydana gelmekte, bu birikimi eritmek maksadına yönelik "Bedelli Askerlik", "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Hizmet" gibi eşitsizlik yaratan uygulamalara başvurulmaktadır.

3. Çağımızda klasik silahlar yerlerini hızla yüksek teknoloji ürünü silahlara terketmekte bu durumda nitelikli personel ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Bugün ülke genelinde ulaşılan genel kültür ve eğitim seviyesi ise bu ihtiyacı karşılayabilecek hale geldiğinden uzun süreli askerlik zorunluluğu da ortadan kalmaktadır.

4. Silahlı Kuvvetlere ayrılan bütçenin önemli bir bölümü zorunlu askerlik hizmetini yapmakta olan kesime ayrılmaktadır. Oysa, askerlik süresinde yapılacak indirim önemli ölçüde bir tasarruf sağlayacak, bu uygulama ile elde edilecek tasarruf da modern silah sistemlerinin imal veya alımına kaydırılabilecektir.

5. Bu nedenlerle askerlik süresinin (18) aydan (12) aya indirilmesi; atıl durumdaki insan gücünün biran önce üretime katılmasına, kaynakta biriken yükümlü sayısının kısa sürede eri-

mesine yardımcı olacak, hizmette eşitlik sağlayacak ve bu uygulamayla elde edilecek tasarruf Silahlı Kuvvetlerin modernize edilmesine de katkı sağlayabilecektir. Süre indirimi, halen uygulanan eğitim sistemi ile askere alma esaslarında büyük çaplı değişikliğe sebep olmayacaktır.

ANKARA MİLLETVEKİLİ YÜCEL SEÇKİNER VE 10 ARKADAŞININ TEKLİFİ

21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 27.6.1984 Tarihli ve 3031 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesi ile Getirilen Geçici 18 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1111 Sayılı Askerlik Kanununa 27.6.1984 tarihli ve 3031 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile getirilen geçici 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bu Kanunun kabulü tarihinde silah altında bulunan 18 aylık hizmet süresine tabi erbaş ve erler 15 aylık hizmet süresini doldurdıklarında terhis edilirler.”

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Millî Savunma Bakanlığı yürütür.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No.: 1/329, 2/20

Karar No.: 10

10.2.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Askerlik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner ve 10 Arkadaşının, 21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bu Kanuna Bir Ek ve Üç Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 27.6.1984 Tarihli ve 3031 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesi ile Getirilen Geçici 18 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 6.2.1992 tarihli 5 inci Birleşiminde, Millî Savunma Bakanı ve Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle görüşüldü.

Gerek tasarıda gerekse teklifte; dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişme ve gelişmeler nedeniyle Silahlı Kuvvetler mevcudunun azaltılması ve askerlik süresinin kısaltılması gereğinin ortaya çıktığı, ülkemizde yükselen genel kültür ve eğitim seviyesinin mevcut askerlik süresinin muhafazasını gerektiren sebepleri ortadan kaldırdığı ve hızlı nüfus artışının kaynakta ihtiyaç fazlası yükümlü birikimine neden olduğu ileri sürülerek askerlik süresinin kısaltılması öngörülmüştür.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde:

— Askerlik süresinin kademeli olarak indirilmesinin, 12 aylık süreden istifade edebilmek amacıyla mükellefleri yükümlülüğünden kaçmaya teşvik edeceği,

— Bakanlar Kuruluna yetki verilmesinin sakıncalı olacağı, bu yetkinin seçimlerde oy malzemesi yapılabileceği, dolayısıyla askerlik süresinin direkt olarak indirilmesinin daha uygun olacağı,

— Sürenin 15 aya indirilmesinin, asker mevcudunu % 20 oranında, 12 aya indirilmesinin ise % 40 oranında azaltacağı nazara alınarak süre kısaltılırken komşu ülkelerin asker mevcudu ile ülkemizdeki terör olaylarının da gözönünde bulundurulması gerektiği,

— Çevremizdeki ülkelerin bugün için tek başlarına birer tehdit oluşturmasının söz konusu olamayacağı, kaldı ki % 20'lik bir azalmanın Türk Silahlı Kuvvetlerindeki hizmet birliklerinden de karşılanabileceği,

— Bugün için yeterli miktarda kaynak bulunduğu,

— Sayıca çok olan değil; eğitilmiş, yüksek ateş gücüne sahip ve vasıfları geliştirilmiş bir ordunun daha güçlü olacağı,

Şeklindeki görüş, eleştiri ve önerileri takiben Hükümet adına;

— Risk durumunun önemle dikkate alındığı,

— Türk Silahlı Kuvvetlerinin birdenbire boşaltılmasının müşkülata neden olacağı, bu nedenle, sözleşmeli subay ve uzman er-erbaş sisteminin gelişmesine ve istihdam edilecek uzman er ve erbaşların belli bir seviyeye gelmesine paralel olarak süre indirimine gidileceği,

— Bugün için hatta önümüzdeki 1-2 yıl içinde askerlik süresinin 12 aya indirilmesinin mümkün olmadığı,

— Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin; celp dönemlerine ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç durumuna göre kullanılacağı, kaynak ve yeni kuvvet yapısı dikkate alınarak askerlik süresinin tedricen indirileceği,

Şeklindeki açıklamalardan sonra maddelere geçilmesi ve görüşmelerde, daha kapsamlı ve kalıcı mahiyette görülen tasarının esas alınması kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesinde yeralan "...Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak..." ibaresi, Genelkurmay Başkanlığının Başbakanlığa bağlı olması ve Silahlı Kuvvetlerin hizmet ihtiyacının doğrudan Başbakanlığa sunulması gerektiği düşüncesiyle "...Silahlı Kuvvetlerin de ihtiyacı dikkate alınarak..." şeklinde değiştirilmiş ve madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkahlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Baki Tuğ</i>	<i>Mustafa Kaçmaz</i>
Ankara	Van
Kâtip	Üye
<i>M. Sabri Güner</i>	<i>Celal Kürkoğlu</i>
Kars	Adıyaman
Üye	Üye
<i>Ethem Kelekçi</i>	<i>Yücel Seçkiner</i>
Afyon	Ankara
Muhalifim	
Üye	Üye
<i>Mehmet Cemal Öztaylan</i>	<i>Asım Kaleli</i>
Balıkesir	İçel
Üye	Üye
<i>Mukadder Başeğmez</i>	<i>Gurhan Çelebican</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>İsmail Safa Giray</i>	<i>Nezhat Çobanoğlu</i>
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
<i>Süha Tanık</i>	<i>Tevfik Diker</i>
İzmir	Manisa
Üye	Üye
<i>Faruk Saydam</i>	<i>Cevat Ayhan</i>
Manisa	Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Askerlik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin 27.6.1984 tarihli ve 3031 sayılı Kanunla değişik birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Erbaş ve erler için muvazaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında onsekiz aydır. Bu sürenin, barışta, önce onbeş aya ve daha sonra oniki aya kadar indirilmesine, Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Ancak, 1076 sayılı Kanun hükmüne tabi yükümlülerden; bu yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu yedek subay adayı olmadıkları için erbaş-er olarak yerine getirecekler ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılamayanların hizmet süresi aynı celbe tabi olup, yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.”

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Askerlik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin 27.6.1984 tarihli ve 3031 sayılı Kanunla değişik birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Erbaş ve erler için muvazzaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında onsekiz aydır bu sürenin, barışta, önce onbeş aya ve bilahara oniki aya kadar indirilmesine, Silahlı Kuvvetlerin de ihtiyacı dikkate alınarak, Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Ancak, 1076 sayılı Kanun hükmüne tabi yükümlülerden; bu yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu yedek subay adayı olmadıkları için erbaş-er olarak yerine getirecekler ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılamayanların hizmet süresi aynı celbe tabi olup, yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

G. İleri

Devlet Bakanı

O. Kılercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Töptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bay. ve İskan Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Töpcü

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

